

Sygnatura akt XI GC 360/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 24 maja 2016 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie XI Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Dariusz Plewczyński

Protokolant: Szymon Pawłowski

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2016 r. w Szczecinie

sprawy z powództwa G. S.

przeciwko R. K., M. K. (1)

o zapłatę

na skutek sprzeciwów pozwanych od wyroku zaocznego

utrzymuje w mocy w całości wyrok zaoczny Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 10 listopada 2015r (sygn. akt XI GC 360/15).

sygn. akt XI GC 360/15

UZASADNIENIE

sprawa rozpoznana została w postępowaniu "zwykłym "

Powódka G. S. pozwem złożonym w dniu 10 marca 2015 roku wniosła o zasądzenie od pozwanych R. K. i M. K. (1) kwoty 4.317,76 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwot częściowych oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim zasądził od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. na rzecz powódki przedmiotową kwotę wraz z odsetkami. Powódka podała, że egzekucja przeciwko spółce okazała nieskuteczna oraz, że pozwane są członkami zarządu spółki (...).

Wyrokiem zaocznym z dnia 10 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, XI Wydział Gospodarczy zasądził solidarnie od pozwanych kwotę 4317,76zł z odsetkami od dnia 28 lutego 2015r do dnia zapłaty oraz nakazał pobrać od pozwanych kwotę 216zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Od wyroku zaocznego pozwana M. K. (1) wniosła w przepisany terminie sprzeciw. W sprzeciwie pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazała, że mandat R. K. i M. K. (1) wygasł z dniem odbycia zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za 2003 r. Podniosła, że wpis do rejestru ma charakter deklaratoryjny. Podniosła, że nawet gdyby wniosek o ogłoszenie upadłości spółki został zgłoszony we właściwym czasie, to i tak zostałby oddalony ze względu na fakt, iż majątek spółki nie wystarczał na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego. Nadto zakwestionowała roszczenie powódki o wypłatę wynagrodzenia za miesiące styczeń – kwiecień.

Sprzeciw od wyroku zaocznego o tożsamej treści wniosła pozwana R. K. wniosła.

W piśmie z dnia 19 marca 2016 r. powódka podtrzymała stanowisko w sprawie, a nadto wskazała, że R. K. podpisywała umowy o pracę z pracownikami również gdy rzekomo nie była już członkiem zarządu.

Pełnomocnik pozwanej R. K. na rozprawie w dniu 17 maja 2016 r. cofnął zarzut o wygaśnięciu mandatu oraz dowód z umowy spółki, wskazując, iż mandaty pozwanych nie wygasły. Wskazał, iż według strony pozwanej powódka była zatrudniona jedynie do końca grudnia 2012 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 grudnia 2000 r. C. K., T. K., M. K. (1), R. K. i W. M. zawarli umowę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – pod firmą: (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S.. Jako zarząd ustanowiono R. K. i M. K. (1). Wskazano też, że rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy.

Dowód:

- akt notarialny, k. 70 – 72.

W dniu 1 grudnia 2009 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. zawarła z G. S. umowę o pracę nr (...), na podstawie której G. S. została zatrudniona w wymiarze ¼ etatu z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 330 zł.

Umowa została podpisana przez R. K.. W miejscu podpisu widnieje pieczętka o treści: (...) sp. z o.o., R. K., Prezes Zarządu”.

G. S. była zatrudniona w okresie od 1 grudnia 2009 r. do dnia 30 kwietnia 2013 r. W tym czasie zawartych było kilka umów o pracę.

Dowód:

- umowa o pracę, k. 73,

- świadectwo pracy, k. 117,

- zeznania powódki G. S., k. 127 – 128.

- nakaz zapłaty, k. 5.

Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim Wydział IV Pracy nakazem z dnia 17 stycznia 2014 r., którego prawomocność została stwierdzona 24 września 2014 r. Sygn. akt IV Np 1/14 zasądził od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. na rzecz G. S. kwotę 4.317,76 zł wraz z ustawowymi odsetkami, liczonymi od kwot:

- a) 377,46 zł od dnia 10 lipca 2012 r.,
- b) 377,54 zł od dnia 10 sierpnia 2012 r.,
- c) 384,68 zł od dnia 10 września 2012 r.,
- d) 379,84 zł od dnia 10 października 2012 r.,
- e) 382,08 zł od dnia 10 listopada 2012 r.,
- f) 379,92 zł od dnia 10 grudnia 2012 r.,
- g) 400,00 zł od dnia 10 stycznia 2013 r.,
- h) 404,84 zł od dnia 10 lutego 2013 r.,
- i) 411,04 zł od dnia 10 marca 2013 r.,

j) 412,72 zł od dnia 10 kwietnia 2013 r.,

k) 407,64 zł od dnia 10 maja 2013 r.

Dowód:

- nakaz zapłaty, k. 5.

G. S. na podstawie prawomocnego nakazu zapłaty wszczęła egzekucję przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Stargardzie Szczecińskim M. K. (2) - Kancelaria (...) w P..

Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2014 r. Komornik Sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L. jako bezskuteczne.

Dowód:

- postanowienie, k. 6.

- zeznania powódki G. S., k. 127 – 128.

M. K. (1) nieprzerwanie widnieje w informacji (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. jako Wiceprezes Zarządu.

R. K. nieprzerwanie widnieje w informacji (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. jako Prezes Zarządu.

Dowód:

- informacja z KRS, k. 7 – 10.

Pismem z dnia 12 lutego 2015 r. G. S. wezwała M. K. (1) i R. K. do zapłaty kwoty 4.317,76 zł wraz z odsetkami.

Pismo kierowane do R. K. odebrał jej mąż – P. K. w dniu 20 lutego 2015 r. Pismo do pozwanej M. K. (1) nie zostało podjęte.

Dowód:

- potwierdzenia odbioru, k. 12, 14,

- wezwanie do zapłaty, k. 13.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie okazało się uzasadnione w przeważającej części.

Podstawę prawną powództwa stanowi art. 299 ksh. Stosownie do brzmienia wskazanego artykułu, jeżeli egzekucja skierowana przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Po myśli § 2 powyższego przepisu, członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo, pomimo, niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

W literaturze przedmiotu podnoszono, iż surowa odpowiedzialność członków zarządu wynika z przyjętej w Kodeksie spółek handlowych konstrukcji prawnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i źródło swe upatruje w wyłączeniu prawa wspólników do prowadzenia spraw spółki i powierzenia tego prawa właśnie członkom zarządu

spółki. Członkowie zarządu mają bowiem jasno zarysowany zakres kompetencji i daleko posuniętą niezależność w prowadzeniu spraw spółki. Konsekwencją tej konstrukcji, jest to, iż w rzeczywistości to nie wspólnicy, lecz członkowie zarządu – w określonych przepisami Kodeksu spółek handlowych sytuacjach, ponoszą nie tylko odpowiedzialność cywilnoprawną, ale i karnoprawną. Wskazać bowiem należy, iż członkowie zarządu, a w szczególności prezes zarządu mają obowiązek zachować szczególną staranność przy wykonywaniu swojej funkcji, wynikającą z treści art. 293 § 2 ksh. Ustawodawca uznaje bowiem członków zarządu za profesjonalistów, osoby wyspecjalizowane w zarządzaniu spółkami kapitałowymi, niezależnie od tego, czy członkiem zarządu jest wykształcony i doświadczony menadżer czy też początkująca w tej dziedzinie osoba (R. Szczęsny „Zarząd w spółkach kapitałowych wyd. Zakamycze 2004 str. 147-148). Jakkolwiek, co już zresztą podkreślono, od tej odpowiedzialności członek zarządu może zwolnić się, w trzech sytuacjach, określonych treścią § 2 art. 299 ksh. Ciężar dowodu w tych wypadkach spoczywa na osobie pozwanej – członku zarządu. Z kompozycji okoliczności zwalniających od odpowiedzialności wynika, iż ratio legis art. 299 § 1 ksh jest ponoszenie odpowiedzialności za zobowiązania spółki przez tych członków zarządu, za urzędowania których zaistniały przyczyny uzasadniające zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego, a którzy nie zgłosili odpowiedniego wniosku. Wobec oparcia odpowiedzialności kreowanej przepisami omawianej regulacji na zasadzie winy, osoby, przeciwko którym podniesione zostaną roszczenia, mogą próbować ekskulpować się od odpowiedzialności, wykazując, iż nie ponoszą winy w niezłożeniu lub opóźnionym złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości.

Niezależnie, zatem od stopnia zaniedbania swego obowiązku członkowie zarządu odpowiadają za całość zobowiązań spółki, których nie można zaspokoić z majątku spółki. Przepis normy 299 ksh nie różnicując zobowiązań spółki według ich charakteru, stwarza samoistną, odrębną podstawę odpowiedzialności prywatnoprawnej członków zarządu zarówno za zobowiązania publiczne jak i prywatne spółki (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 września 1993 roku II UZP 15/93, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1993 roku III CZP 162/92).

Według dominującego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i znacznej części przedstawicieli doktryny poglądu, który podziela również na gruncie niniejszej sprawy Sąd Rejonowy, odpowiedzialność członków zarządu ma charakter odpowiedzialności odszkodowawczej (por. uchwałę z dnia 19 stycznia 1993 r. III CZP 162/92, OSNCP 1993, z. 6, poz. 103; uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 15 września 1993 r. III UZP 15/93, OSNCP 1994, z. 3, poz. 48; uchwałę z dnia 9 sierpnia 1993 r. III CZP 116/93, OSNCP 1994, z. 2, poz. 35; uchwałę z dnia 2 lutego 1994 r. I PZP 58/93, (...) 1994, nr 4, s. 63; uchwałę z dnia 9 listopada 1994 r. III CZP 140/94, OSNC 1995, z. 3, poz. 44; uchwałę z dnia 20 września 1996 r. III CZP 72/96, OSNC 1997, z. 3, poz. 25, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 1997 r., III CZP 24/97, OSNC 1997, nr 11, poz. 165 i cytowane tam orzeczenia oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2002 r., IV CKN 1138/00 niepubl. z dnia 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00, OSNC 2003, nr 2, poz. 22, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2005 r., V CK 736/04 LEX nr 180879, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2007 r. sygn. akt III CSK 227/2006r opubl. w programie Lex nr 303325). Ukształtowanie odpowiedzialności członków zarządu w tej formie, ma na celu zagwarantowanie wierzycielom spółki dodatkowej ochrony w wypadku, gdy egzekucja wszczęta przeciwko spółce nie doprowadziła do zaspokojenia ich wierzytelności z powodów zawinionych przez członków zarządu spółki.

W procesie, w którym powód dochodzi roszczenia na podstawie art. 299 §1 k.s.h. przedstawiając prawomocne orzeczenie, będące źródłem zobowiązania spółki wobec powoda, sąd nie ma możliwości badania, czy określone nim zobowiązanie istnieje, a jeśli tak to w jakim rozmiarze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2007 r. sygn. akt III CSK 227/2006r opubl. w programie Lex nr 303325). Bezspornie więc stwierdzone zostało istnienie długu (...) sp. z o.o. wobec powódki wskazanego w treści prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 17 stycznia 2014 r. Istnienie i podstawy wierzytelności potwierdziła powódka w czasie przesłuchania. Zeznania te zgodne są też ze świadectwem pracy. W zaistniałej sytuacji zarzuty pozwanych kwestionujące wysokość roszczenia wskazanego w tytule nie mogą być uwzględnione.

Bezskuteczność egzekucji potwierdzona została prawomocnym postanowieniem Komornika z dnia 31 grudnia 2014 r., nadto pozwane w tym zakresie zarzutów nie zgłaszały.

W niniejszej sprawie obie pozwane w sprzeciwach od wyroku zaocznego wskazały, że wierzyciel pomimo niezgłoszenia wniosku o upadłość nie poniósł szkody, gdyż niezgłoszenie tego wniosku nie zmniejszyło możliwości zaspokojenia powódki z majątku spółki. Dalej pozwane podniosły, że nawet gdyby wniosek o upadłość został zgłoszony we właściwym czasie to i tak zostałyby oddalone ze względu na fakt, iż majątek spółki nie wystarczał na pokrycie kosztów.

Tak jak wskazano powyżej ciężar wykazania okoliczności zwalniających członków zarządu z odpowiedzialności, a podanych w art. 299 §2 spoczywa na pozwanych. Pozwane ograniczyły się do twierdzeń i to o dużym stopniu ogólności, żadne dowody nie zostały na te okoliczności przedłożone. Bez danych wskazujących moment właściwy do ogłoszenia upadłości oraz obrazujących stan majątkowy spółki nie sposób poczynić żadnych ustaleń. W uzupełnieniu wskazać należy, że jeżeli majątek spółki nie wystarczał nawet na pokrycie kosztów to chwila taka nie byłaby właściwa do ogłoszenia upadłości.

Przykładowo w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2015 r. (II CSK 402/14) wskazano, że stwierdzenie braku szkody po stronie wierzyciela zakłada wykazanie, że mimo wdrożenia we właściwym czasie postępowania upadłościowego, wierzyciel nie uzyskałby w tym postępowaniu zaspokojenia swojej należności ze względu na brak wystarczającego majątku spółki. Pojęcie szkody występuje tu w znaczeniu odbiegającym od klasycznej cywilistycznej definicji szkody rozumianej jako uszczerbek w prawnie chronionych dobrach, którego miarą jest różnica stanu tych dóbr z czasu poprzedzającego i następującego po zdarzeniu wywołującym szkodę. Pojęcie to należy odnosić do obniżenia potencjału majątkowego spółki, dlatego członek zarządu powinien, odwołując się do stanu majątkowego spółki istniejącego w czasie właściwym dla zgłoszenia upadłości i biorąc pod uwagę określoną w art. 342 p.u.n. kolejność zaspokajania się z masy upadłości, wykazać niemożność uzyskania przez wierzyciela zaspokojenia swojego zobowiązania. Z kolei w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r. (II CSK 390/11) zostało zaznaczone, że szkoda o której mowa w art. 299 § 2 in fine k.s.h. odpowiada różnicy w potencjale majątkowym spółki, jaka wystąpiła, a do jakiej nie doszłoby, gdyby we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości. Członek zarządu odpowiada jedynie za taką część należności, jaką otrzymałby wierzyciel w zainicjowanym we właściwym czasie postępowaniu upadłościowym. Ciężar dowodu w tym zakresie, podobnie jak w odniesieniu do pozostałych przesłanek określonych w art. 299 § 2 k.s.h., spoczywa na dłużniku.

Pozwane w sprzeciwach od wyroku zaocznego zgłosiły także zarzut wygaśnięcia mandatu. Zarzut ten został na rozprawie cofnięty przez pełnomocnika R. K. wraz z twierdzeniami i dowodami go wspierającymi. Rozważyć więc należy jego zasadność jedynie w kontekście pozwanej M. K. (1).

Zgodnie z art. 202 § 1 ksh. jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu. W §2 wskazano, że w przypadku powołania członka zarządu na okres dłuższy niż rok, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Stosownie do § 3 jeżeli umowa spółki przewiduje, że członków zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji, mandat członka zarządu powołanego przed upływem danej kadencji zarządu wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

W orzecznictwie i doktrynie jednolicie przyjmuje się, że zgodnie z powołanym przepisem mandat wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu. Warunkiem koniecznym do wygaśnięcia mandatu jest więc odbycie takiego zgromadzenia, którego przedmiotem jest zatwierdzenie sprawozdania finansowego za dany rok obrotowy. Jeżeli takie zgromadzenie się nie odbyło to skutek w postaci wygaśnięcia mandatu nie nastąpi (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 czerwca 2015r sygn. akt I ACa 57/15 opubl. Lex 1754176; Komentarz aktualizowany do art.202 Kodeksu spółek handlowych A. K. do art. 202 ksh pkt 2 i 3 komentarza opubl. Lex (...)). W niniejszej sprawie data zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe nie została podana, nie widnieje także w odpisie z KRS. Tym samym wygaśnięcie mandatu nie zostało wykazane. Przyjąć więc należy że pozwane nadal pełnią funkcje członków zarządu zgodnie z wpisem do KRS. Świadomość tego ma pozwana R. K., czego efektem jest wycofanie przedmiotowego zarzutu.

Niezależnie od tego wskazać należy, że nawet gdyby mandat faktycznie wygasł to pozwane i tak odpowiadałyby na zasadzie art. 415 k.c. Podawanie się za członków zarządu i zaciąganie zobowiązań w imieniu spółki, przy braku ku temu podstaw, niewątpliwie stanowiłoby naruszenie porządku prawnego. Konsekwencją tego byłby obowiązek pokrycia realnej szkody zaistniałej po stronie powodowej.

Reasumując przyjąć należy, że pozwane ponoszą odpowiedzialność za zaistniałe zobowiązanie, gdyż nie wykazały okoliczności zwalniających ich od odpowiedzialności.

Odnosząc się do żądania w zakresie odsetek rozróżnić należy odsetki z tytułu braku zapłaty przez spółkę, której pozwane były członkami zarządu od odsetek z tytułu opóźnienia w uiszczeniu przez nie zobowiązania odszkodowawczego. Odsetki z tytułu braku zapłaty przez spółkę (podobnie jak koszty procesu i koszty egzekucyjne) stanowią element szkody poniesionej przez wierzyciela i mogą być dochodzone jako odszkodowanie w trybie art 299 ksh. Niezbędne jest jednak wówczas ich skapitalizowanie. Termin spełnienia świadczenia odszkodowawczego (niezależnie od tego czy obejmuje należność zasądzoną od spółki, odsetki czy też koszty) nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania. Wymagalność roszczenia należy więc określić zgodnie z art 455 k.c. - roszczenie to staje się wymagalne po wezwaniu dłużnika do zapłaty, od dnia następnego wierzyciel może, zgodnie z art 481 k.c., żądać odsetek za opóźnienie w jego spełnieniu. Pogląd ten należy uznać za utrwalony w orzecznictwie (por.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 roku, (...), OSNC 2007/9/136; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2000 r., H CKN 725/98, OSNC 2000/9/158; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2002 roku, IV CKN 793/2000, OSNC 2003/2/22. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 lipca 2006r sygn. akt I ACa 341/06 opubl. Lex 217207).

Odsetki zasądzono więc przy uwzględnieniu wezwań do zapłaty kierowanych do pozwanych, a w pozostałej części roszczenie oddalono.

Sąd dokonał ustaleń w oparciu o częściowo niesporne twierdzenia stron, dowody z dokumentów urzędowych i prywatnych oraz zeznania powódki. Istotne elementy materiału dowodowego omówione zostały we wcześniejszej części uzasadnienia. Tytułem uzupełnienia wskazać należy, że dokumenty urzędowe sporządzone zostały przez kompetentne organy w prawem przewidzianej formie, brak więc podstaw do kwestionowania ich treści. Dokumenty prywatne, nie budziły wątpliwości Sądu, co do swojej autentyczności. Zeznania powódki stanowiły uzupełnienie dowodów z dokumentów. Dowód z przesłuchania pozwanych został pominięty z uwagi na ich niestawiennictwo.

Powódka nie poniosła kosztów podlegających zwrotowi, a uległa jedynie nieznacznie.

Wobec zwolnienia powódki od kosztów i przegrania procesu przez pozwane w przeważającej części na podstawie art. 113 ust 1 uksc rozstrzygnięto jak w punkcie IV wyroku zaocznego.

Mając na uwadze powyższe, w oparciu o art. 347 k.p.c. utrzymano w mocy zaskarżony wyrok w całości.

Sygn. akt XI GC 360/15

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)

3. (...)